

ဘင်္ဂဉာဏ်ခန်း

ဘင်္ဂဉာဏ်သို့

ဤသို့လျှင် ဣရိယာပုထ်လေးပါးလုံး၌ သင်္ခါရတရားတို့ကို တွင်တွင် ကြီးဝိပဿနာ ရှုနေသဖြင့် ရှေးရှေး ဘာဝနာဉာဏ်နှင့် နောက်နောက် ဘာဝနာဉာဏ်တို့သည် ဆက်စပ်မိနေကြရကား ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း အလွန်အားကောင်းလာ၏၊ အရှိန်ကောင်းလာ၏၊ ထက်မြက်လာ၏၊ စူးရှလာ၏၊ ရဲရင့်လာ၏၊ သန့်ရှင်းသထက် သန့်ရှင်းလာ၏။ ထိုသို့ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ထက်မြက်စူးရှ ရဲရင့်သန့်ရှင်းလာခဲ့သော် - ယင်း သင်္ခါရတရားတို့၏ အဖြစ်ကို နှလုံးမသွင်းတော့ဘဲ အပျက်ကိုသာ တစ်ဘက်သတ် နှလုံးသွင်းခဲ့သော် -

ဉာဏေ တိက္ခေ ဝဟန္တေ သင်္ခါရေသု လဟုံ ဥပဋ္ဌဟန္တေသု ဥပ္ပါဒံ ဝါ ဌိတိံ ဝါ ပဝတ္ထံ ဝါ နိမိတ္တံ ဝါ န သမ္မာပုဏ္ဏာတိ၊ ခယဝယဘောဒနိရောဓေဝေ သတိ သန္တိဌတိ၊ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၂၇။)

န သမ္မာပုဏ္ဏာတိ အဂ္ဂဟဏတော၊ (မဟာဋီ၊ ၂၄၃၉။)

- ၁။ **ဥပ္ပါဒ** - သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်မှုအခြင်းအရာ ဥပါဒ်ကိုလည်းကောင်း၊
- ၂။ **ဌိတိ** - သင်္ခါရတို့၏ တည်မှုအခြင်းအရာ ဌိတိကိုလည်းကောင်း၊
- ၃။ **နိမိတ္တ** - ရုပ်ကလာပ်ကဲ့သို့သော သင်္ခါရနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊
- ၄။ **ပဝတ္ထ** - ဥပါဒိန္နကပဝတ္ထ = အကြောင်းတရား ဖြစ်ခြင်းကြောင့်

အကျိုးတရားဖြစ်ပုံ ဥပါဒိန္နကပဝတ္ထကိုလည်းကောင်း -

နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်သည် မသက်ရောက်တော့ပေ။ ရှေးရှေးသော ဝိပဿနာဘာဝနာဉာဏ်တို့၏ အားကြီးသော မှီရာ ဥပ-
နိဿယပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေးမှု အရှိန်အဝါသတ္တိထူးကြီးကို ဆက်
ခံလာခဲ့ရသော နောက်နောက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲလျက်
ရှိသော သတိသည် သင်္ခါရတရားတို့၏ ကုန်မှု ပျက်မှု ပြိုမှု ချုပ်မှု သဘော၌
သာလျှင် ကောင်းစွာတည်နေပေ၏။ (သတိကို ဦးတည်၍ ဉာဏ်ကို ဖွင့်ဆို
ခြင်းဖြစ်သည်။) ထိုအခါ -

၁။ **အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန** = သင်္ခါရတရားတို့၏ ကုန်မှု ပျက်မှု ပြိုမှု ချုပ်မှု
သဘောကို အာရုံယူ၍ ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ကြည့်၍ အနိစ္စ အနိစ္စ
ဟု ရှုပါ။

၂။ **ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန** = သင်္ခါရတရားတို့၏ ကုန်ကုန်ပျက်ပျက် ပြိုပြို ချုပ်ချုပ်
ပျောက်ပျောက်နေသဖြင့် ကြောက်လန့်ဖွယ်ကောင်းသည့် အနက်
သဘောကို အာရုံယူ၍ ဉာဏ်ဖြင့်မြင်အောင်ကြည့်၍ ဒုက္ခ ဒုက္ခဟု
ရှုပါ။

၃။ **အနတ္တာ အသာရတဋ္ဌေန** = သင်္ခါရတရားတို့၌ ခိုင်မာသည့် အနှစ်သာ-
ရ အတ္တမရှိမှုသဘောကို အာရုံယူ၍ ဉာဏ်ဖြင့်မြင်အောင် ကြည့်၍
အနတ္တ အနတ္တဟု ရှုပါ။

၄။ ရံခါ အသုဘသဘောကိုလည်း ရှုပါ။

သတိပြုရန်

ထိုသို့ သင်္ခါရတရားတို့၏ အပျက်သက်သက်ကို အာရုံယူ၍ လက္ခ-
ဏာယာဉ်တင်၍ ဝိပဿနာရှုရာ၌ သင်္ခါရတရားတို့၏ ပျက်မှုသဘောကား
မြန်ချင်သလောက် မြန်ပါစေ၊ အနိစ္စဟု (သို့မဟုတ် - ဒုက္ခဟု၊ သို့မဟုတ်-
အနတ္တဟု) လက္ခဏာရေးတင်၍ ဝိပဿနာရှုမှုမှာ ခပ်ဖြည်းဖြည်းသာ ရှုပါ။

ဝီထိပေါင်းများစွာ၏ သို့မဟုတ် စိတ္တက္ခဏာပေါင်းများစွာ၏ သို့မဟုတ် ခဏပေါင်းများစွာသော ရုပ်တရား၏ ပျက်မှုသဘောကို မြင်ချင် မြင်နေပါစေ၊ မြင်နိုင်သမျှ စိတ္တက္ခဏာတိုင်း ရုပ်ခဏတိုင်း၏ ပျက်မှုတိုင်းကို အနိစ္စဟု လက္ခဏာယာဉ်တင်၍ အမှီလိုက်ရှုရန် မဟုတ်ပါ။ စိတ္တက္ခဏာပေါင်းများစွာ ရုပ်ခဏပေါင်းများစွာ၏ ပျက်မှုကို အာရုံယူ၍ အနိစ္စ အနိစ္စဟု - ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခပ်ဖြည်းဖြည်းသာ လက္ခဏာယာဉ်တင်၍ရှုပါ။ ဒုက္ခ အနတ္တတို့၌ လည်း နည်းတူမှတ်ပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ သင်္ခါရတရားတို့၏ အပျက်ကိုကား လျင်လျင်မြန်မြန် မြင်အောင် ရှုပါ။ လက္ခဏာတင်၍ ရှုခြင်းကိုသာ ခပ်ဖြည်းဖြည်း ခပ်အေးအေး တင်ရှုပါ။ ကာလသုံးပါး သန္တာန်နှစ်ပါးလုံးတို့၌ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးနည်း ခန္ဓာငါးပါးနည်း စသည်တို့ဖြင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ ထပ်ကာထပ်ကာ ရှုပါ။

ရုပ်ကလာပ်များ ပျောက်ပြီ

**နိမိတ္တန္တိ သင်္ခါရနိမိတ္တံ၊ ယံ သင်္ခါရာနံ သမုဟာဒိယနဝသေန၊ သက္ကိစ္စ-
ပရိစ္ဆေဒတာယ စ သဝိဂ္ဂဟာနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာနံ၊ တံ သင်္ခါရနိမိတ္တံ။**

(မဟာဋီ၊ ၂၊ ၄၃၉။)

ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစခန်း နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ပိုင်းမှ စ၍ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ကို ရုပ်ယန နာမ်ယန = ရုပ်တုံးရုပ်ခဲ နာမ်တုံးနာမ်ခဲများပြုအောင် ဉာဏ်ဖြင့် ဖြိုခွဲဖျက်ဆီးလျက် ဝိပဿနာ ရူပားလာရာ ယခုအခါ ဘင်္ဂဉာဏ်ခန်းသို့ ရောက်ရှိပြီဖြစ်၏။ ဘင်္ဂဉာဏ်သို့ မရောက်မီအခန်း အသီးအသီး၌ကား -

၁။ **ဥပ္ပါဒ** - အကြောင်း ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ၊ အကျိုး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရဟူသော သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်မှု ဥပါဒ်သဘောကိုလည်း တွေ့မြင်နေရသေး၏။

၂။ **နိဗ္ဗိတိ** - ထို သင်္ခါရတရားတို့၏ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် တည်မှု ဌိသဘော = ဇရာသဘောကိုလည်း တွေ့မြင်နေရသေး၏။

၃။ **ပဝတ္ထ** - ဥပါဒိန္နကပဝတ္ထ (မဟာဋီ၊ ၂၊ ၄၃၉။) ဘဝပဝတ္ထိ (မဟာဋီ၊ ၂၊ ၄၄၇။) ဟူသော အကြောင်းတရားတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့် အကျိုးတရားတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းဟူသော ဘဝ၏ ဖြစ်ခြင်းသဘော တရားများကိုလည်း တွေ့မြင်နေရသေး၏။

၄။ **နိမိတ္တ** - ရုပ်ယန နာမ်ယနဟူသော ရုပ်တုံးရုပ်ခဲ နာမ်တုံးနာမ်ခဲများ ကို ဉာဏ်ဖြင့် ဖြိုခွဲဖျက်ဆီးလျက် ပရမတ်သို့ ဉာဏ်အမြင်ဆိုက်အောင် ရှုပွား နေသော်လည်း ရံခါ မရှုလိုက်မိ မရှုလိုက်နိုင်သော ရုပ်ကလာပ် နာမ်ကလာပ် အချို့လည်း ရှိနေတတ်သေး၏။ ရုပ်ကလာပ် နာမ်ကလာပ်တို့၏ အလွန် အလွန် များပြားမှု လျင်လျင်မြန်မြန် ဖြစ်ပေါ်မှုများကြောင့်ဖြစ်၏။ မရှုလိုက်မိ မရှုလိုက်နိုင်သော ရုပ်ကလာပ် နာမ်ကလာပ်များ၌ သမူဟယန ကိစ္စယန စသည့် ရုပ်တုံးရုပ်ခဲ နာမ်တုံးနာမ်ခဲဟူသော အတုံးအခဲယနများ မပြုသဖြင့် ရုပ်ကလာပ် နာမ်ကလာပ်အတိုင်း = အသေးဆုံး အတုံးလိုက် အခဲလိုက်- အတိုင်း တွေ့နေရတတ်သေး၏။ နိမိတ္တကို တွေ့ခြင်းတည်း။ သင်္ခါရတို့၏ တည်ရာ အမှတ်နိမိတ်များတည်း။

သို့သော် ဤ ဘင်္ဂဉာဏ်ခန်းသို့ ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ၌ကား ဝိပဿနာဉာဏ်က အလွန် ထက်မြက်စူးရှသန့်ရှင်းလာသောကြောင့် သင်္ခါရ တရားတို့သည် ထိုယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်၌ အလွန်လျင်လျင်မြန်မြန် ထင်လာလတ်ကုန်သော် -

၁။ **ဥပ္ပါဒ** - သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်မှုဥပါဒ်သဘောကိုလည်း ဉာဏ်ဖြင့် မှီအောင် မလိုက်နိုင် ရှိနေ၏။

၂။ **ဒွိတိ** - သင်္ခါရတရားတို့၏ တည်မှုဦးသဘော = ဇရာသဘောကိုလည်း ဉာဏ်ဖြင့်မှီအောင် မလိုက်နိုင် ရှိနေ၏။

၃။ **ပဝတ္ထ** - အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန် သင်္ခါရ ကံ စသော အကြောင်း တရားတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာစသော အကျိုးဝိပါက်ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

ဟူသော **ဘဝပတ္တိ** - ဘဝ၏ ဖြစ်ခြင်းသဘောကိုလည်း ဉာဏ်ဖြင့်မှီအောင် မလိုက်နိုင် ရှိနေ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ -

✦ **သမ္မာပုဏ္ဏာဓိ အဂ္ဂဟဏတော** (မဟာဋီ၊ ၂၊ ၄၃၉။) ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပဿနာဉာဏ်က ဖြစ်မှုဥပါဒ်ကို အာရုံမယူတော့ဘဲ ပျက်မှု ဘင် သက်သက်ကိုသာ အာရုံမယူနေသောကြောင့် ယင်းသင်္ခါရတရားတို့၏ အဖြစ် ကို မမြင်တော့ဘဲ အပျက်ကိုသာ မြင်နေရကား အကြောင်းသင်္ခါရတရား အကျိုးသင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်မှု ဥပါဒ်သဘော၊ တည်မှု ဌီသဘောသို့ပင် ဉာဏ်သည် မသက်ဝင်နိုင်တော့ဘဲ ယင်း အကြောင်းအကျိုး သင်္ခါရတရား တို့၏ ခဏမစဲ တသဲသဲ ကုန်ကုန်ပျက်ပျက် ပြိုပြိုပျောက်ပျောက်နေသော ခဏိကနိရောဓခေါ် ချုပ်ပျက်မှုသဘော၌သာ ဉာဏ်သည် သက်ဝင်၍ ကောင်းစွာ တည်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အဖြစ်ကို အာရုံမယူခြင်းကြောင့် အကြောင်းတရားတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း အကျိုးတရားတို့၏ ထင်ရှားဖြစ် ခြင်းဟူသော ဥပါဒ်သဘောသို့ပင် ဝိပဿနာဉာဏ်သည် မသက်ဝင်နိုင် ဖြစ်နေ သဖြင့် အကြောင်းတရား ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့် အကျိုးတရား ထင်ရှား ဖြစ်ခြင်းဟူသော - **ဥပါဒိန္နကပဝတ္တသဘော - ပစ္စယတော ဥဒယဒဿန** သဘောသို့လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်သည် မသက်ဝင်နိုင်တော့ပေ။

၄။ **နိမိတ္တ** - တစ်ဖန် ဤဘင်္ဂဉာဏ်ခန်း၌ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပ- သနာဉာဏ်က အလွန် ထက်မြက်စူးရှလာသောကြောင့် သမူဟယန ကိစ္စ- ယနများ မပြိုသေးသော ရုပ်တုံးရုပ်ခဲများကိုလည်း မတွေ့မြင်ရတော့ပေ။ အကြောင်းမူ သဝိဂ္ဂဟဟူသော အထည်ကိုယ်သဏ္ဌာန်ဒြပ် ရှိသကဲ့သို့သော အသေးဆုံး အတုံးအခဲဖြစ်သည့် ရုပ်ကလာပ်အမှုန်များကိုလည်းကောင်း၊ နာမ်ကလာပ်များကိုလည်းကောင်း သင်္ခါရတရားဟုသိကြောင်း အမှတ်- အသားများဖြစ်ခြင်းကြောင့် သင်္ခါရနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ယင်းသင်္ခါရနိမိတ် များကိုလည်း ဝိပဿနာဉာဏ်က မတွေ့မြင်တော့ပေ။ ဘင်္ဂါနုပဿနာ- ဉာဏ်က ကုန်ကုန် ပျက်ပျက် ပြိုပြိုပျောက်ပျောက် ချုပ်ချုပ်နေသည့် ခဏိက

နိရောဓသို့ ဆိုက်ရောက်သော ရုပ်သဘောတရားသက်သက် နာမ်သဘောတရားသက်သက်ကိုသာ တွေ့မြင်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရုပ်ကလာပ် နာမ်ကလာပ်ဟူသော အတုံးအခဲများကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မတွေ့မြင်ရသော်လည်း ရုပ်ပရမတ်သဘောတရား နာမ်ပရမတ်သဘောတရားတို့ကား ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှေးယခင်ဉာဏ်ခန်းများနှင့် မတူဘဲ ဤဘင်္ဂဉာဏ်ခန်းတွင် သန့်သန့်ရှင်းရှင်းနှင့် အလွန်အလွန်ပင် ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့မြင်နေတတ်ပေသည်။ ပရမတ်နယ်သက်သက်သို့ ခြေစုံပစ်၍ ဝင်ရောက်လာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ဤ အဆင့်သို့တိုင်အောင် ရောက်ရှိလာသော သင်္ခါရတရားတို့၏ အလွန်အလွန် လျင်လျင်မြန်မြန် ပြိုပြိုပျက်ပျက်နေမှုသဘောကို တွေ့မြင်နေသော အသင်သူတော်ကောင်းသည် ကာလသုံးပါး သန္တာန်နှစ်ပါးအတွင်း၌ တည်ရှိသော -

- ၁။ ရုပ်တရားသက်သက်ကိုလည်းကောင်း၊
- ၂။ နာမ်တရားသက်သက်ကိုလည်းကောင်း၊
- ၃။ ရုပ်နှင့် နာမ် တွဲ၍လည်းကောင်း -

လက္ခဏာယာဉ်သုံးချက် တစ်လှည့်စီတင်၍ တွင်တွင်ကြီး ဝိပဿနာရှုပါ။ အလားတူပင် ခန္ဓာငါးပါးနည်းဖြင့်လည်း အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ စသည့် (၁၁)မျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်နေသည့် ဥပါဒါနိက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကိုလည်း ခန္ဓာတစ်ပါး တစ်ပါးစီခွဲ၍ လက္ခဏာရေးသုံးတန် တစ်လှည့်စီတင်ကာ တွင်တွင်ကြီး ဝိပဿနာရှုပါ။

[မှတ်ချက် - သင်္ခါရတရားတို့သည် ဤဘင်္ဂဉာဏ်ခန်းသို့ ရောက်ရှိပါမှ အလွန်လျင်လျင်မြန်မြန် ဖြစ်ပေါ်နေသည်ဟု ဆိုလိုရင်း မဟုတ်သည်ကိုကား သတိပြုပါ။ သင်္ခါရတို့၏ ဓမ္မတာကား မျက်စိတစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြက် လက်ဖျစ်တစ်တွက် အတွင်းမှာပင် အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေပေါင်းများစွာ ဖြစ်နိုင် ပျက်နိုင်သော ဓမ္မတာသဘော ရှိ၏။ ယင်းသင်္ခါရ

တရားတို့၏ မူလပုံစံမှန်သဘာဝကို ဝိပဿနာဉာဏ်များ မထက်မြက်မစူးရှခင်က မသိမမြင်ရသေး။ ယခု ဘင်္ဂဉာဏ်ပိုင်းသို့ ရောက်ရှိပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်များသည် ထက်မြက်စူးရှလာသဖြင့် သင်္ခါရတို့၏ အလွန်အလွန် လျင်လျင်မြန်မြန် ပြိုပြိုပျက်ပျက်နေမှုကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ယင်းသင်္ခါရတို့၏ ဥပ္ပါဒ-ဌိတိ-ပဝတ္တ-နိမိတ္တတို့ကို ယောဂီဝစရပုဂ္ဂိုလ်က နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်သာ ဉာဏ်ဖြင့်လိုက်၍ မမှီနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤစကားအရ — နှလုံးသွင်းပါက မှီနိုင်သေးသည်ဟုလည်း မှတ်သားပါလေ။ ဘုရားရှင်သော်မှလည်း ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးနောက် အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံ၊ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံ စသည်တို့ကို ရှုပွားသုံးသပ်တော်မူနိုင်ကြောင်းကို ဥဒါန်းပါဠိတော် (၇၇)၌ သင်္ခါယနာမထေရ်မြတ်တို့က မှတ်တမ်းတင်ထားတော်မူကြသည်။]

ဝိပဿနာရှုနေသော ဉာဏ်ကို တစ်ပန်ပြန်၍ ဝိပဿနာရှုခြင်း
= ပဋိဝိပဿနာ

ဉာတဉ္စ ဉာဏဉ္စ ဉဘောပိ ဝိပဿတိ၊ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၂၇၈။)

ယောဂီဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤသို့လျှင် သင်္ခါရတရားတို့၏ အပျက်သက်သက်ကိုသာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်နေသောအခါ၌ ကာလသုံးပါး၊ သန္တာန်နှစ်ပါးအတွင်း၌ တည်ရှိသော ရုပ်တရား နာမ်တရား အကြောင်းတရား အကျိုးတရားဟူသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုရမည့် သိရမည့် ဉာတ အမည်ရသည့် သင်္ခါရတရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်း ဉာတတရားတို့ကို ဝိပဿနာရှုနေသော ဉာဏ အမည်ရသော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း - ဤဉာတ ဉာဏ အမည်ရသော တရား (၂)မျိုးလုံးကိုပင် ဝိပဿနာရှုရမည် ဖြစ်သည်။ ဉာဏ အမည်ရသော ဝိပဿနာရှုနေသော ဉာဏ်မှာလည်း မနောဒွါရိကဇောဝီထိစိတ်အစဉ်ပင် ဖြစ်၏။ တဒါရုံမှာ ကျ

သော်လည်း ရှိရာ၏။ မကျသော်လည်း ရှိရာ၏။ သို့သော် ဤအပိုင်း၌ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကဲ့သို့သော အားကောင်းသော ဗလဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ကပ်လျက် ရှိခြင်းကြောင့် တဒါရုံမကျသည်က များတတ်ပေသည်။

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	ဇော (၇)ကြိမ်	သဟိတ်တဒါနံ/အဟိတ်တဒါနံ (၂)ကြိမ်
၁၂	၃၄/၃၃	၃၄/၃၃/ ၁၂/၁၁

အသင်သူတော်ကောင်းသည် ယင်း မနောဒွါရိကဇောဝီထိစိတ်အစဉ်
ဟူသော ရှုနေသော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်း လက္ခဏာယာဉ်သုံးချက် တစ်
လှည့်စီတင်၍ ဝိပဿနာရူပါ။

ရှုကွက်ပုံစံအချို့

- ၁။ ရုပ်ရှု-ရုပ်-ပျက်-အနိစ္စ၊ ရှုသည့်ဉာဏ်လည်း-ပျက်-အနိစ္စ၊
 ၂။ နာမ်ရှု-နာမ်-ပျက်-အနိစ္စ၊ ရှုသည့်ဉာဏ်လည်း-ပျက်-အနိစ္စ၊
 (ဒုက္ခ-အနတ္တ - နည်းတူ ရှုပါ။)

ဤသို့ရရာ၌ -

၁။ ရံခါ အဇ္ဈတ္တ၊	၂။ ရံခါ ဗဟိဒ္ဓ၊ ထိုတွင်လည်း -
၃။ ရံခါ ရုပ်တရား၊	၄။ ရံခါ နာမ်တရား၊
၅။ ရံခါ အကြောင်းတရား	၆။ ရံခါ အကျိုးတရားတို့ကို -

လက္ခဏာယာဉ်သုံးချက် တစ်လှည့်စီတင်၍ ဝိပဿနာရှုပါ။ အတိတ် အနာဂတ်တို့၌လည်း နည်းတူပင် လှည့်လည်၍ ဝိပဿနာရှုပါ။ အလားတူပင် ခန္ဓာငါးပါးနည်းဖြင့်လည်း ငါးပုံ ပုံ၍ (၁၁)မျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်နေသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကိုလည်း ဝိပဿနာ ရှုပါ။ ဤအပိုင်းတွင် အနတ္တလက္ခဏာသုတ္တန်၌ လာရှိသော ခန္ဓာငါးပါးရှုကွက်မှာ ယောဂီသူတော် ကောင်းတို့အဖို့ အလွန် အဖိုးတန်သော အလွန်လျှင် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ရင့်ကျက်စေသော ရှုကွက်ပင် ဖြစ်သည်။

အကြောင်းတရား အကျိုးတရားတို့ကို ဝိပဿနာရှုရာ၌ အကြောင်းတရား ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့် အကျိုးတရား ထင်ရှားဖြစ်ပုံဟူသော ဥပါဒိန္နကပဝတ္တသဘောကို ဤ ဘင်္ဂဉာဏ်ခန်းတွင် နှလုံးမသွင်း၍ မတွေ့မြင်သော်လည်း ယင်းဥပါဒိန္နကပဝတ္တသဘောကို ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ခန်း သမ္ပသနဉာဏ်ခန်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ခန်းတို့၌ ပုံစံမှန် ရှုခဲ့ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ပြီးဖြစ်ရကား ဤဘင်္ဂဉာဏ်ခန်းတွင်လည်း အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရား သင်္ခါရ စသော အကျိုးတရားတို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လှမ်း၍ အာရုံယူကြည့်ပါက အလွယ်တကူပင် သိရှိနေမည် မြင်နေမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအကြောင်းတရား အကျိုးတရားတို့၏ ပျက်မှုသဘောကိုလည်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်နေမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အပျက်မြင်မှုစွမ်းအင်

ဤ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ်ကို အားသစ်စဖြစ်သော ဤ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ်ပိုင်းသို့ ရောက်သစ်စဖြစ်သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ် မရင့်ကျက်သေးမီ အချိန်ပိုင်း၌ ထိုင်လျှင် ထိုင်ချင်း ချက်ချင်း အမြဲတမ်း သင်္ခါရတို့၏ အပျက်သက်သက်ကိုသာ မြင်နေသည်ကား မဟုတ်ပါ။ ဘင်္ဂဉာဏ်သို့ မဆိုက်မီ ရှုခါစ အစပိုင်းတွင်ကား ဖြစ်မှုပျက်မှု နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် အတော်အသင့် တွေ့မြင်နေဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာရှုရင်း ဉာဏ် ထက်မြက်စူးရှလာသောအခါ သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်မှုကို မမြင်တော့ဘဲ ပျက်မှုသက်သက်ကိုသာ တွေ့မြင်မည် ဖြစ်သည်။ ဘင်္ဂဉာဏ်၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိသွားရာအခါ၌ကား သင်္ခါရတို့၏ အပျက်သက်သက်ကို အမြဲတမ်း ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်နေမည် ဖြစ်ပေသည်။ (မဟာဋီ၊ ၂၂၄၄၁။)

တတော ပန ပုပ္ဖဘာဂေ အနေကာကာရဝေါကာရာ အနုပဿနာ ဣန္ဒြိယဗ္ဗာဝ။ (မဟာဋီ၊ ၂၂၄၄၁။)

ဘင်္ဂဉာဏ် ရင့်ကျက်ရေးအတွက် ဘင်္ဂဉာဏ်၏ အထွတ်အထိပ်သို့

မရောက်မီ ရှေးပိုင်း၌ကား နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဝိပဿနာ ရှုပွားမှုကို အလိုရှိ အပ်သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ (မဟာဋီ၊ ၂၄၄၁။)

နှစ်ခြိုက်ရာကို ဦးစားပေး၍ ရှုနိုင်သည်

ဤ ဘင်္ဂဉာဏ်ခန်း၌ သင်္ခါရတရားတို့၏ အပျက်ကို ဝိပဿနာရှုရာ၌ ရုပ်တရားကို ဝိပဿနာရှု၍ ပိုကောင်းပါက ရုပ်တရားကို ဦးစားပေး ရှုနိုင်သည်။ နာမ်တရားကို ဝိပဿနာရှု၍ ပိုကောင်းပါကလည်း နာမ်တရားကို ဦးစားပေး၍ ဝိပဿနာရှုနိုင်သည်။ ဤသည်မှာလည်း ရှုကွက်စုံအောင် ကြိမ်ဖန်များစွာ ဝိပဿနာ ရှုပြီးသောအခါ၌သာ ရှုရန်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် နာမ်တရားတို့တွင်လည်း အပျက် သိပ်အားကောင်းလာပါက ရှုကွက်လည်း စုံသွားသောအခါ ကုသိုလ်ဇောဝီထိ အကောင်းအုပ်စု နာမ်တရားတို့ကိုသာ ဦးစားပေး၍ ဝိပဿနာရှုလိုက ရှုနိုင်သည်။ ထိုတွင်လည်း မနောဒွါရိက ကုသိုလ်ဇောဝီထိ နာမ်တရားများကို ဦးစားပေး၍ ရှုပါ။ ထိုတွင်လည်း အသင်သူတော်ကောင်းသည် သမထယာနိကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါက ဈာနသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌ တည်ရှိကြသော ဈာန်နာမ်တရားတို့ကို ဦးစားပေး၍ ဝိပဿနာရှုပါ။ လက္ခဏာရေးသုံးတန်တွင်လည်း လက္ခဏာရေးသုံးတန်လုံး အကွက်စေ့အောင် ရှုပြီးပါက မိမိ ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ပို၍ ရှုကောင်းရာ လက္ခဏာတစ်ပါးကို ဦးစားပေး၍ ရှုနိုင်သည်။ ဝတ္ထု+အာရုံ+ဝေဒနာ၊ ဝတ္ထု+အာရုံ+ဝိညာဏ်၊ ဝတ္ထု+အာရုံ+ဖဿ - ဤရှုကွက်များကိုလည်း ရှုသည့်ဉာဏ်၏ ပျက်မှုကိုပါ ရောနှော၍ ဝိပဿနာရှုနိုင်သည်။ ရှုကွက်မှာ -

၁။ ဝတ္ထု-ရှု-ဝတ္ထု-ပျက်-အနိစ္စ။ ရှုသည့်ဉာဏ်လည်း-ပျက်-အနိစ္စ -

၂။ အာရုံ-ရှု-အာရုံ-ပျက်-အနိစ္စ။ ရှုသည့်ဉာဏ်လည်း-ပျက်-အနိစ္စ -

၃။ ဝေဒနာ-ရှု-ဝေဒနာ-ပျက်-အနိစ္စ။ ရှုသည့်ဉာဏ်လည်း-ပျက်-အနိစ္စ

ဝတ္ထု+အာရုံ+ဝိညာဏ်၊ ဝတ္ထု+အာရုံ+ဖဿ - ဤရှုကွက်တို့ကိုလည်း ပုံစံတူပင် ဆက်ရှုပါ။ ဒုက္ခ-အနတ္တလက္ခဏာယာဉ် တင်၍လည်း နည်းတူ

ရှုပါ။ ဒွါရ (၆)ပါးလုံး ကုန်အောင်ရှုပါ။ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်နှစ်ပါးလုံး၌ ရှုပါ။ ကာလသုံးပါးလုံး၌ ရှုပါ။

ဣရိယာပထရှုကွက် သမ္ပဇေညရှုကွက်တို့ကိုလည်း ထိုထို ဣရိယာပထ ထိုထို သမ္ပဇေညအခိုက်တို့၌ တည်ရှိကြသော သင်္ခါရတရားတို့၏ အပျက်ကို အာရုံယူ၍ ဝိပဿနာ ရှုပါလေ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါရပ်တို့၏ အပျက်သက်သက်ကိုလည်း အာရုံယူ၍ လက္ခဏာယာဉ်တင်ကာ ဝိပဿနာရှုပါ။ ထိုသို့ ရှုရာ၌ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရ ဖြစ်ပုံ စသည့် ကြောင်း-ကျိုး ဆက်နွှယ်မှုသဘောကို အာရုံ မယူတော့ဘဲ အပျက်သက်သက်ကိုသာ အာရုံယူ၍ ဝိပဿနာ ရှုပါ။ ကာလသုံးပါး သန္တာန် နှစ်ပါးလုံး၌ ရှုပါ။ ရံခါ ရှုသည့်ဉာဏ်ကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ဝိပဿနာရှုပါ။ ပဋိ- ဝိပဿနာတည်း။

ဤအပိုင်းမှ စ၍ အရိယမဂ်သို့ ဆိုက်ရောက်သည်တိုင်အောင်သော ဉာဏ်ပိုင်းတို့ကား အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟူသော ကာလသုံးပါး အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓဟူသော သန္တာန်နှစ်ပါးအတွင်း၌ တည်ရှိသော ရုပ်နာမ် ကြောင်းကျိုး သင်္ခါရတရားတို့၏ အပျက်သက်သက်ကိုလည်းကောင်း၊ ရံခါ ရှုနေသော ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အပျက်သက်သက်ကိုလည်းကောင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ကြည့်၍ လက္ခဏာယာဉ်သုံးချက် တစ်လှည့်စီတင်ကာ တွင်တွင် ကြီးသာ ဝိပဿနာရှုရမည့် ဉာဏ်ပိုင်းတို့သာ ဖြစ်ကြပေသည်။

ဤသို့ ရှုရာ၌ နာမ်တရားများစာရင်းတွင် ဈာန်နာမ်တရားတို့လည်း ပါဝင်ကြ၏။ အထူးသဖြင့် အာနာပါန ဈာန်လေးပါးတို့လည်း ပါဝင်ကြ၏။ ယင်း ဈာန်လေးပါးတို့ကို ဘင်္ဂဉာဏ်သို့တိုင်အောင် တွင်တွင်ကြီး ဝိပဿနာ ရှုနိုင်ပါက ဘုရားရှင် ဟောကြားထားတော်မူသည့် အာနာပါနစတုက္ကလေးခု တို့၌ လာရှိသော ရှုကွက်တို့လည်း အကျုံးဝင်သွားပြီ ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ဉာဏ်နုသူများအတွက် ယင်းစတုက္ကလေးမျိုးတို့ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ရေးသား တင်ပြပေအံ့။ -

အာနာပါနု-ပထမစတုက္က

- ၁။ ဖိယံ ဝါ အဿသန္တော “ဖိယံ အဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊
ဖိယံ ဝါ ပဿသန္တော “ဖိယံ ပဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊
- ၂။ ရဿံ ဝါ အဿသန္တော “ရဿံ အဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊
ရဿံ ဝါ ပဿသန္တော “ရဿံ ပဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊
- ၃။ “သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ၊
“သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ၊
- ၄။ “ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ၊
“ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။ (မ၊၁၊၇၁။)
- ၁။ ရှည်စွာမူလည်း ဝင်သက်လေကို ရှူသွင်းသည်ရှိသော် “ရှည်စွာ ဝင်သက်လေကို ရှူသွင်း၏”ဟု ကွဲကွဲပြားပြား သိ၏။ ရှည်စွာမူလည်း ထွက်သက်လေကို ရှူထုတ်သည်ရှိသော် “ရှည်စွာ ထွက်သက်လေကို ရှူထုတ်၏”ဟု ကွဲကွဲပြားပြား သိ၏။
- ၂။ တိုစွာမူလည်း ဝင်သက်လေကို ရှူသွင်းသည်ရှိသော် “တိုစွာ ဝင်သက်လေကို ရှူသွင်း၏”ဟု ကွဲကွဲပြားပြား သိ၏။ တိုစွာမူလည်း ထွက်သက်လေကို ရှူထုတ်သည်ရှိသော် “တိုစွာ ထွက်သက်လေကို ရှူထုတ်၏”ဟု ကွဲကွဲပြားပြား သိ၏။ (မ၊၁၊၇၀။)
- ၃။ “ဝင်သက်လေ၏ အစ-အလယ်-အဆုံး အကုန်လုံးကို ထင်ထင်ရှားရှား သိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့”ဟု ကျင့်၏။ “ထွက်သက်လေ၏ အစ-အလယ်-အဆုံး အကုန်လုံးကို ထင်ထင်ရှားရှားသိသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့”ဟု ကျင့်၏။
- ၄။ “ရုန့်ရင်းသော ဝင်သက်လေဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ကာယသင်္ခါရတရားကို ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့”ဟု ကျင့်၏။ “ရုန့်ရင်း

သော ထွက်သက်လေဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ကာယသင်္ခါရတရားကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့”ဟု ကျင့်၏။ (မ၊၁၊၇၁။)

ဤ ပထမစတုက္ကတွင် -

- ၁။ **ဒီဃ** ▪ အရှည် (= ဝင်လေ-ထွက်လေ၏ အရှည်။)
- ၂။ **ရဿ** ▪ အတို (= ဝင်လေ-ထွက်လေ၏ အတို။)
- ၃။ **သဗ္ဗကာယ** ▪ အကုန်လုံး (= ဝင်လေ-ထွက်လေ၏ အစ-အလယ်-အဆုံး အကုန်လုံး။)
- ၄။ **ပဿမ္ဘယ** ▪ ငြိမ်အောင် သိမ်မွေ့အောင် ငြိမ်းအောင် ကျင့်ခြင်း။

ဤ အာနာပါန ပထမစတုက္ကကျင့်စဉ်ကို သမထကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းတွင် အာနာပါန ချုပ်ငြိမ်းသည့် စတုတ္ထဈာန်သို့ ဆိုက်သည်တိုင်အောင် အပြည့်အစုံ ရေးသားတင်ပြခဲ့ပြီးလေပြီ။ ယခုအခါ၌ ယင်းအာနာပါန ပထမစတုက္ကကျင့်စဉ်အတိုင်း စတုတ္ထဈာန်သို့တိုင်အောင် ကျင့်ပြီးသော သူတော်ကောင်းများအတွက် ဒုတိယစတုက္က စသည်တို့၌ လာရှိသော ရှုကွက်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ဆက်လက်တင်ပြအပ်ပါသည်။

အသင်သူတော်ကောင်းသည် မိမိ ရရှိထားပြီးသော အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်သမာဓိကို ဝသီဘော်ငါးတန် နိုင်နင်းအောင် လေ့ကျင့်ပြီးသောအခါ ယင်းအာနာပါန စတုတ္ထဈာန်ကို ဝိပဿနာ၏ အခြေပါဒကပြု၍ = တရားထိုင်တိုင်း ထိုင်တိုင်း ယင်းဈာန်ကို ရှေ့ဦးစွာ ဝင်စား၍ ယင်းဈာန်မှ ထသော အခါ -

- ၁။ **ရူပပရိစ္ဆယ** ▪ ရုပ်တရားကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊
- ၂။ **အရူပပရိစ္ဆယ** ▪ နာမ်တရားကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊
- ၃။ **ရူပါရူပပရိစ္ဆယ** ▪ ရုပ်နာမ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊
- ၄။ **နာမရူပဝဝတ္ထာန** ▪ ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၊

၁၈၄ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၉)

- ၅။ **ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ** ▪ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းတရားကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊
- ၆။ **အဒ္ဓါနပရိဂ္ဂဟ** ▪ အတိတ်အနာဂတ်ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်း-တရားကို သိမ်းဆည်းခြင်း - ဟူသော -

ဤ လုပ်ငန်းခွင်များကို အဆင့်ဆင့် ပြုလုပ်၍ အကြောင်းတရားနှင့် တကွသော ရုပ်နာမ်တို့ကို သမ္မသနဉာဏ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ်တို့ဖြင့် တွင်တွင်ကြီး ဝိပဿနာ ရှုပွားနိုင်သောအခါ အောက်ပါ ဒုတိယစတုက္က စသည်တို့၌လာရှိသော ရှုကွက်တို့ကို ဆက်လက်လေ့ကျင့်ပါ။

အာနာပါန-ဒုတိယစတုက္က

- ၁။ **ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ၊**
ပီတိပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ။

၂။ **သုခပဋိသံဝေဒီ၊ ပ ၊**

၃။ **စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ၊ ပ ၊**

၄။ **ပဿန္တယံ စိတ္တသင်္ခါရံ၊ ပ ၊** (သံ၊၃၊၂၇၉။ ဝိ၊၁၊၈၈။)

၁။ ပီတိကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် ဝင်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့ဟု ကျင့်၏။ ပီတိကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် ထွက်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့ဟု ကျင့်၏။

၂။ သုခကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက်။ ပ ၊

၃။ စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက်။ ပ ၊

၄။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက်။ ပ ၊

၁။ အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ပီတိနှင့်ယှဉ်သော ပထမဈာန် ဒုတိယဈာန်တို့ကို ဝင်စား၏။ ထိုယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဈာန်သမာပတ်ကို ဝင်စားဆဲခဏဝယ် ဈာန်ကို ရရှိနေသဖြင့် အာနာပါနပဋိဘာဂ

နိမိတ်အာရုံကို ထင်ထင်ရှားရှား သိနေသောကြောင့် အာရုံကို အကြောင်း ပြု၍ ထိုယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာနပီတိကို ထင်ထင်ရှားရှား သိနေ၏။ ယင်းသို့ ဈာနပီတိကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော် အာရုံသဘောအားဖြင့် ပီတိကို ထင်ထင်ရှားရှားသိနေသည် မည်၏။ ယင်းသို့ ပီတိကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် အသက်ရှူနေပါ။ (သမထပိုင်းတည်း။)

(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၉။)

ပရမတ်တရားတို့ကို ပရမတ်သို့ဆိုက်အောင် သဘာဝမှန်အတိုင်း ထိုး ထွင်းသိတတ်သောဉာဏ်သည် အသမ္မောဟ မည်၏။ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ် သည် ယင်းအာနာပါနပထမဈာန်ကို ဝင်စား၍ ယင်းဈာန်မှ ထ၍ ယင်း ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ပီတိကို တစ်နည်း - ပီတိကို အဦးမူသဖြင့် ဈာန်နာမ် တရားအားလုံးကို ယင်းတို့၏ ပြိုပြိုပျက်ပျက် ကုန်ကုန်ပျောက်ပျောက်သွား သည့်သဘောကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ကြည့်၍ လက္ခဏာရေးသုံးတန် တစ်- လှည့်စီတင်ကာ ဝိပဿနာ ရှုပွားသုံးသပ်၏။ အလားတူပင် ဒုတိယဈာန်ကို ဝင်စား၍ ယင်းဈာန်မှ ထ၍ ယင်းဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ပီတိကို တစ်- နည်း - ပီတိကို အဦးမူသဖြင့် ဈာန်နာမ်တရားအားလုံးကို ယင်းတို့၏ ကုန်ကုန်ပျက်ပျက် ပြိုပြိုပျောက်ပျောက်သွားသည့်သဘောကို ဉာဏ်ဖြင့်မြင်- အောင်ကြည့်၍ လက္ခဏာရေးသုံးတန် တစ်လှည့်စီတင်ကာ ဝိပဿနာရှုပွား သုံးသပ်၏။ ထို ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာဉာဏ်အခိုက်၌ ယင်း ပီတိ၏၊ တစ်နည်း - ပီတိနှင့် တကွသော ဈာန်နာမ်တရားစုတို့၏ သဘာဝ လက္ခဏာ သာမညလက္ခဏာကို ထိုးထွင်းသိမြင်သဖြင့် အသမ္မောဟ သဘောအားဖြင့် = မတွေ့မဝေသော သဘောအားဖြင့် ပီတိကို ထင်ထင် ရှားရှား သိအပ်သည်မည်၏။ ယင်းသို့ ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် အသက်ရှူ နေပါ။ (ဝိပဿနာပိုင်းတည်း။) (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၇၉။)

၂။ သမထပိုင်း၌ ပထမဈာန် ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန်တို့ကို အစဉ် အတိုင်း အသီးအသီး ဝင်စား၍ အသက်ရှူနေခဲ့သော်၊ ဝိပဿနာပိုင်း၌

ယင်းဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သုခကို၊ တစ်နည်း - သုခကို အဦးမူသဖြင့် ဈာန် နာမ်တရားစုတို့ကို ယင်းတို့၏ အပျက်ကို အာရုံယူ၍ အသီးအသီး အစဉ် အတိုင်း ဝိပဿနာရှုလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော် သုခကို ထင်ထင်ရှားရှား သိလျက် အသက်ရှူနေသည် မည်၏။ ထိုကဲ့သို့ သုခကို ထင်ထင်ရှားရှား သိလျက် အသက်ရှူနေပါ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၈၀။)

၃။ သမထပိုင်း၌ အာနာပါနဈာန်လေးပါးလုံးကို အသီးအသီး အစဉ် အတိုင်း ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော်၊ ဝိပဿနာပိုင်း၌ စိတ္တသင်္ခါရ အမည်ရသောဝေဒနာ သညာ တရားနှစ်ပါးကို၊ တစ်နည်း - သညာနှင့် ယှဉ်သော ဝေဒနာကို တစ်နည်း - ဝေဒနာကို အဦးမူသဖြင့် ဈာန်နာမ်တရား အားလုံးကို ယင်းတို့၏အပျက်ကို အာရုံယူ၍ ဝိပဿနာရှုလျက် အသက်ရှူ နေခဲ့သော် စိတ္တသင်္ခါရတရားကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် အသက်ရှူနေသည် မည်၏။ ယင်းသို့ စိတ္တသင်္ခါရတရားကို ထင်ထင်ရှားရှား သိလျက် အသက်ရှူ- နေပါ။ ယင်းသို့ အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ပါ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၈၀။)

၄။ သမထပိုင်း၌ အာနာပါနဈာန်လေးပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်း အသီး အသီး တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော် ရုန့်ရင်း ရုန့်ရင်း- သော စိတ္တသင်္ခါရတရားကို ငြိမ်းစေလျက် ချုပ်စေလျက် အသက်ရှူနေသည် မည်၏။ ဝိပဿနာပိုင်း၌ ယင်းဈာန်လေးပါးတို့ကို အသီးအသီး တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဝင်စား၍ ယင်းဈာန် အသီးအသီးမှ ထတိုင်း ထတိုင်း ဝေဒနာကို အဦးမူသဖြင့် ယင်းဈာန်နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းဆည်းလျက် ယင်းတို့၏ ကုန်ကုန်ပျက်ပျက် ပြိုပြိုပျောက်ပျောက် ချုပ်ချုပ်နေသည့် ခယ-ဝယ-ဘေဒ-နိရောဓ သဘောကို အာရုံယူ၍ ဝိပဿနာရှုခဲ့သော် ရုန့်ရင်းရုန့်ရင်းသော စိတ္တသင်္ခါရတရားကို ငြိမ်းစေလျက် ချုပ်စေလျက် အသက်ရှူနေသည် မည်၏။ ယင်းသို့ အသက်ရှူ- နိုင်အောင် ကျင့်ပါ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၈၀။)

ပီတိပဋိသံဝေဒီပုဒ်၌ ပီတိကို အဦးမူသဖြင့် ဝေဒနာကို သုခပဋိသံ-
ဝေဒီပုဒ်၌ သုခဝေဒနာကို၊ စိတ္တသင်္ခါရနှစ်ပုဒ်တို့၌ - သညာ ဝေဒနာ တရား
နှစ်ပါးသည် စိတ္တသင်္ခါရ မည်ရကား သညာနှင့် ယှဉ်သော ဝေဒနာကို ဦး-
တည်၍ ဟောကြားထားတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ဤဒုတိယစတုက္ကကို ဝေဒနာ-
နုပဿနာနည်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဟောကြားထားတော်မူ၏ဟု သိရှိပါ
လေ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၈၀။)

အာနာပါန-တတိယစတုက္က

၁။ စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ၊
စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။

၂။ အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ။ ပ ၊

၃။ သမာဒယံ စိတ္တံ။ ပ ၊

၄။ ဝိမောစယံ စိတ္တံ။ ပ ၊ (သံ၊ ၃၊ ၂၇၉။ ဝိ၊ ၁၊ ၈၈။)

၁။ ဈာန်စိတ်ကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် ဝင်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့ဟု
ကျင့်၏။

ဈာန်စိတ်ကို ထင်ထင်ရှားရှားသိလျက် ထွက်သက်လေကို ဖြစ်စေ-
အံ့ဟု ကျင့်၏။

၂။ စိတ်ကို လွန်စွာ ရှည်လန်းတက်ကြွ ဝမ်းမြောက်စေလျက်။ ပ ။

၃။ စိတ်ကို အာရုံ၌ အညီအညွတ် ကောင်းစွာထားလျက်။ ပ ။

၄။ စိတ်ကို ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ လွတ်မြောက်စေလျက်။ ပ ။

၁။ သမထပိုင်း၌ အာနာပါနဈာန်လေးပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တစ်ခုပြီး
တစ်ခု အသီးအသီး ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော်၊ ဝိပဿနာပိုင်း၌
ယင်းဈာန်အသီးအသီးကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဝင်စား၍ ဈာန်အသီးအသီးမှ
ထတိုင်းထတိုင်း ယင်းဈာန်စိတ်ကို တစ်နည်း ဈာန်စိတ်ကို အဦးမူသဖြင့်
ဈာန်နာမ်တရားအားလုံးကို ယင်းတို့၏ အပျက်ကို မြင်အောင်ကြည့်၍

ဝိပဿနာရှုလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော် ဈာန်စိတ်ကို ထင်ထင်ရှားရှားသိ-
လျက် အသက်ရှူနေသည် မည်၏။ ယင်းသို့ အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ပါ။
(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၈၀။)

၂။ သမထပိုင်း၌ ပီတိနှင့် ယှဉ်သော အာနာပါန ပထမဈာန်ကို ဝင်စား
လျက် အသက်ရှူနေ၏။ ပီတိနှင့်ယှဉ်သော အာနာပါန ဒုတိယဈာန်ကို
ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေ၏။ ယင်းဈာန်ကို ဝင်စားဆဲခဏ၌ ဈာန်စိတ်နှင့်
ယှဉ်သော ပီတိကြောင့် ဈာန်စိတ်သည် လွန်စွာ ရွှင်လန်းတက်ကြွ ဝမ်း-
မြောက်လျက် ရှိ၏။ ယင်းသို့ ဈာန်ပီတိဖြင့် ဈာန်စိတ်ကို လွန်စွာ ရွှင်လန်း
တက်ကြွ ဝမ်းမြောက်စေလျက် အသက်ရှူနေပါ။ အသက်ရှူနိုင်အောင်
ကျင့်ပါ။

ဝိပဿနာပိုင်း၌ကား ပီတိနှင့် ယှဉ်သော အာနာပါန ပထမဈာန်ကို
ဝင်စား၍ ယင်းပထမဈာန်မှ ထ၍ ယင်းဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ပီတိကို တစ်
နည်း - ပီတိကို အဦးမူသဖြင့် ဈာန်နာမ်တရားအားလုံးကို အပျက်ကို မြင်
အောင်ကြည့်၍ ဝိပဿနာရှု၏။ ပီတိနှင့် ယှဉ်သော အာနာပါန ဒုတိယဈာန်
ကို ဝင်စား၍ ယင်းဈာန်မှ ထ၍ ယင်းဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ပီတိကို တစ်
နည်း - ပီတိကို အဦးမူသဖြင့် ယင်းဒုတိယဈာန် နာမ်တရားအားလုံးကို
ယင်းတို့၏ အပျက်ကို မြင်အောင်ကြည့်၍ ဝိပဿနာ ရှု၏။ ဝိပဿနာ
အခိုက်၌ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ပီတိကို အာရုံပြုနေရ၍ ယင်းပီတိကို အာရုံပြု
နေရသော ရှုနေသော ဝိပဿနာစိတ်သည်လည်း လွန်စွာ ရွှင်လန်းတက်ကြွ
ဝမ်းမြောက်လျက်ရှိ၏။ ယင်းသို့ စိတ်ကို လွန်စွာ ရွှင်လန်းတက်ကြွ ဝမ်း-
မြောက်စေလျက် အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ပါ။ အသက်ရှူနေပါ။

(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၈၀-၂၈၁။)

အလွန် ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်သော ပြီးရွှင်နေသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးကို
တွေ့မြင်ရသောအခါ တွေ့မြင်နေရသူ မိမိ၏ သန္တာန်၌လည်း အပြီးပန်းများ
ပွင့်လန်းလာသကဲ့သို့ မှတ်ပါ။

၃။ **သမာဒဟံ စိတ္တံ** - စိတ်ကို ကောင်းကောင်းထားလျက် အသက်ရှူပုံ မှာလည်း သမထပိုင်း ဝိပဿနာပိုင်းဟု နှစ်ပိုင်းပင် ရှိ၏။ သမထပိုင်း၌ အာနာပါန ပထမဈာန်ကို ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော်၊ ဒုတိယဈာန်ကို ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော်၊ တတိယဈာန်ကို ဝင်စားလျက် အသက် ရှူနေခဲ့သော်၊ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေခဲ့သော် - ယင်း ဈာန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော အလွန် ကြည်လင်တောက်ပနေသော အာနာပါန ပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံ၌ ယင်းဈာန်စိတ်ကို အညီအညွတ် ကောင်းစွာထားလျက် အသက်ရှူနေသည် မည်၏။ ယင်းသို့ အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ပါ။ အသက်ရှူနေပါ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၈၁။)

[မှတ်ချက် - အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်အခိုက်၌ အသက် မရှူပါ။ ထိုသို့ အသက် မရှူပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား၍ အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံ၌ ဈာန်စိတ်ကို ကောင်းစွာထားလျက် အသက်ရှူရန် ညွှန်ကြားနေရပါသနည်းဟု မေးရန် ရှိ၏။ အဖြေမှာ ဤသို့ ဖြစ်၏ - **အဿာသပဿာသေ နိဿာယ ဥပ္ပနု- နိမိတ္တဓမ္မတ္ထ အဿာသပဿာသသာမညမေဝ ဝုတ္တံ။** (မဟာဋီ၊ ၁၃၁၉။) - ဟူသော ဋီကာအဖွင့်နှင့် အညီ အဿာသပဿာသကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်သည်လည်း အာနာပါန အမည်ရသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံ ပြုနေခြင်းသည်လည်း အာနာပါနကိုပင် အာရုံပြုနေသည် မည်ရကား အထက်ပါအတိုင်း အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ဆိုသွားဖြင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။] ဝိပဿနာပိုင်း၌ကား ဤသို့လာရှိ၏။ -

တာနိ ဝါ ပန ဈာနာနိ သမာပဇ္ဇိတာ ဝုဋ္ဌာယ ဈာနသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ ခယတော ဝယတော သမ္ပဿတော ဝိပဿနာက္ခဏေ လက္ခဏပဋိဝေဓေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ ခဏိကစိတ္တေကဝုတာ။ ဧဝံ ဥပ္ပနာယ ခဏိကစိတ္တေကဝုတာယ ဝသေနပိ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ သမံ အာဒဟန္တော သမံ ဌပေန္တော “သမာဒဟံ

စိတ္တံ အဿသိဿာမိ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ”တိ ဝုစ္စတိ၊

(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၈၁။)

**ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာတိ ခဏမတ္တဋ္ဌိတိကော သမာမိ၊ သောပိ ဟိ အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ ကောကာရေန ပဝတ္ထမာနော ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူ-
တော အပ္ပိတော ဝိယ စိတ္တံ နိစ္စလံ ဌပေတိ၊ တေန ဝုတ္တံ “ဓဝံ ဥပ္ပနာယာ”
တိအာဒိ၊** (မဟာဋီ၊ ၁၊ ၃၄၂။)

အာနာပါန ပထမဈာန်ကို ဝင်စား၍ ယင်ဈာန်မှ ထပြီးလျှင် ယင်း ပထမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ဈာန်စိတ်ကို၊ တစ်နည်း - ဈာန်စိတ်ကို အဦးမူ သဖြင့် ဈာန်နာမ်တရားအားလုံးကို ယင်းတို့၏ အပျက်ကို မြင်အောင်ကြည့်၍ ဝိပဿနာရှု၏။ ထိုသို့ ဝိပဿနာရှုရာ၌ ဝိပဿနာအခိုက်ဝယ် ယင်းဈာန် စိတ်၏၊ တစ်နည်း - ယင်း ဈာန်စိတ်နှင့် တကွသော ဈာန်နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ သာမညလက္ခဏာကို ထိုးထိုးထွင်းထွင်း ရှင်းရှင်းလင်း- လင်း သိမြင်နေသဖြင့် စိတ္တက္ခဏာတိုင်း စိတ္တက္ခဏာတိုင်း၌ ထိုးထွင်းသိမြင် နေသဖြင့် ယင်းဈာန်ဓမ္မ အမည်ရသော သင်္ခါရတရားတို့၏ အနိစ္စအခြင်း အရာ သို့မဟုတ် ဒုက္ခအခြင်းအရာ သို့မဟုတ် အနတ္တအခြင်းအရာ၌ ဝိပ- သနာဘာဝနာစိတ်သည် ကောင်းစွာတည်နေ၏။ ယင်းသို့ ကောင်းစွာတည် နေသော ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သမာမိကို ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ = ခဏိကသမာမိ - ဟု ခေါ်ဆို၏။ ယင်း ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ = ခဏိက သမာမိ၏ အစွမ်းဖြင့် ဈာန်စိတ်ကို အဦးမူ၍ သိမ်းဆည်းထားအပ်သော ဈာန်ဓမ္မ သင်္ခါရတရားစုတို့၏ အနိစ္စအခြင်းအရာ၊ သို့မဟုတ် ဒုက္ခအခြင်း- အရာ၊ သို့မဟုတ် အနတ္တအခြင်းအရာဟူသော တစ်မျိုးမျိုးသော အခြင်း- အရာ၌ ဝိပဿနာ ဘာဝနာစိတ်ကို အညီအညွတ် ကောင်းစွာထားလျက် အသက်ရှူနေပါ။ အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ပါ။ ဒုတိယဈာန် စသည်တို့၌ လည်း နည်းတူပင်တည်း။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၈၁။ မဟာဋီ၊ ၁၊ ၃၄၂။)

အထူးသတိပြုရန် အချက်တစ်ရပ်

ဤ၌ အာနာပါန ဈာန်အသီးအသီးကို ဝင်စား၍ ယင်းဈာန်မှ ထ၍ ဈာန်စိတ်ကို အဦးမူလျက် ဈာန်ဓမ္မ အမည်ရသော ဈာန်သင်္ခါရတရားတို့ကို ဝိပဿနာရှုခိုက် ယင်းသင်္ခါရတရားတို့၏ အနိစ္စအခြင်းအရာ စသော အခြင်းအရာ တစ်မျိုးမျိုး၌ ငြိမ်ဝပ်စွာကပ်၍ တည်နေသော ဝိပဿနာသမာဓိကို ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ = ခဏိကသမာဓိဟု ခေါ်ဆိုသည်ဟူသော အချက်ကို သတိပြုပါ။ ဝိပဿနာပိုင်း၌ ဆိုလိုသော ခဏိကသမာဓိမှာ မည်မျှ အဆင့်မြင့်မားနေသည်ကို မှတ်သားစေလိုသည်။

၄။ **ဝိမောဓယံ ဓိတ္တံ** - စိတ်ကို ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ လွတ်မြောက်စေလျက် အသက်ရှူနေပါ။ ဤ၌လည်း သမထပိုင်း ဝိပဿနာပိုင်းဟု အပိုင်းနှစ်ပိုင်းရှိ၏။ သမထပိုင်း၌ ပထမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတရားတို့မှ စိတ်ကို လွတ်မြောက်စေလျက်၊ ဒုတိယဈာန်ဖြင့် ဝိတက် ဝိစာရတို့မှ၊ တတိယဈာန်ဖြင့် ပီတိမှ၊ စတုတ္ထဈာန်ဖြင့် သုဒဒုက္ခတို့မှ စိတ်ကို လွတ်မြောက်စေလျက် ယင်းဈာန်တို့ကို ဝင်စားလျက် အသက်ရှူနေပါ။ အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်ပါ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၈၁။)

ဝိပဿနာပိုင်း၌ကား - အာနာပါန ပထမဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထိုဈာန်မှထ၍ ယင်းပထမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ဈာန်စိတ်ကို = ဈာန်စိတ်ကို အဦးမူ၍ ပထမဈာန်နာမ်တရားအာလုံးကို ယင်းတို့၏ ကုန်တတ်ပျက်တတ်သော ခယ ဝယသဘောကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ကြည့်၍ လက္ခဏာယာဉ်တင်ကာ ဝိပဿနာရှု၏။ အလားတူပင် -

ဒုတိယဈာန်ကို ဝင်စား၍။ ပ ။

တတိယဈာန်ကို ဝင်စား၍။ ပ ။

စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထိုဈာန်မှ ထ၍ ယင်းစတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ဈာန်စိတ်ကို = ဈာန်စိတ်ကို အဦးမူ၍ စတုတ္ထဈာန်နာမ်တရားအားလုံး

ကို ယင်းတို့၏ ကုန်တတ်ပျက်တတ်သော ခယ ဝယ သဘောကို ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ကြည့်၍ လက္ခဏာယာဉ်တင်ကာ ဝိပဿနာရှု၏။

ထို ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိစ္စာနုပဿနာဖြင့် နိစ္စသညာမှ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဖြင့် သုခသညာမှ၊ အနတ္တာနုပဿနာဖြင့် အတ္တသညာမှ၊ ယင်းသို့ လက္ခဏာရေးသုံးတန်တင်ကာ ဝိပဿနာရှုသဖြင့် သင်္ခါရတရား တို့၌ငြီးငွေ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဖြင့် သင်္ခါရ တို့၌ နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် တွယ်တာမက်မောတတ်သော နန္ဒီရာဂမှ၊ သင်္ခါရတရားတို့၏ ပျက်ခြင်းဘင်ကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် လက္ခဏာယာဉ်တင်ကာ ဝိပဿနာရှုသဖြင့် သင်္ခါရတို့၌ တပ်မက်ခြင်းကင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဝိရာဂါနုပဿနာဖြင့် သင်္ခါရတို့၌ တွယ်တာ ငြိကပ်တတ်သော ရာဂမှ၊ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းဘင်ကို ရှုသော နိရောဓာ-နုပဿနာဖြင့် သမုဒယမှ၊ သင်္ခါရတို့၏ ပျက်ခြင်းဘင်ကို လက္ခဏာယာဉ် တင်ကာ အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဝိပဿနာရှုသဖြင့် ကိလေသာတို့ကို တဒင်္ဂ အားဖြင့် စွန့်ပယ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်-ကိုင်းရှိုင်းသောအားဖြင့် ပြေးဝင်တတ်သော ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဖြင့် သင်္ခါရ တို့ကို နိစ္စ စသည်ဖြင့် စွဲယူခြင်း အာဒါနမှ စိတ်ကို လွတ်မြောက်စေလျက် အသက်ရှူ၏။ ယင်းသို့ အသက်ရှူနိုင်ခဲ့သော် ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ စိတ်ကို လွတ်မြောက်စေလျက် အသက်ရှူနေသည် မည်၏။ ယင်းသို့ အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်ပါ။

(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၁၂၁။)

ဤ တတိယစတုတ္ထကို စိတ္တာနုပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဟောကြားထားတော်မူ၏ဟု သိရှိပါလေ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၁၂၁။)

အာနာပါန-စတုတ္ထစတုက္က

၁။ **အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ၊**

အနိစ္စာနုပဿီ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ၊

၂။ **ဝိရာဂါနုပဿီ၊ ပ ၊**

၃။ **နိရောဓာနုပဿီ၊ ပ ၊**

၄။ **ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ၊ ပ ၊**

၁။ သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့ဟု ကျင့်၏။ သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့ဟု ကျင့်၏။

၂။ သင်္ခါရတရားတို့၏ ပျက်ခြင်းဘင်နှင့် ရာဂ၏ ကင်းပြတ်ရာနိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ (ဝိရာဂါနုပဿနာ)။ ပ ၊

၃။ သင်္ခါရတရားတို့၏ ခဏအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း ခဏဘင်နှင့် ရာဂ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ (နိရောဓာနုပဿ-နာ)။ ပ။

၄။ ကိလေသာတို့ကို တဒင်္ဂအားဖြင့် စွန့်လွှတ်တတ်သော ဝိပဿနာ ဉာဏ်၊ သမုစ္ဆေဒအားဖြင့် အကြွင်းမဲ့ စွန့်လွှတ်တတ်သော အရိယမဂ်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံအောင် သင်္ခါရတရားတို့၏ ပျက်ခြင်းဘင်နှင့် သင်္ခါရတရားတို့၏ ချုပ်ရာ သင်္ခါရတရားတို့ကို စွန့်လွှတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့။ ပ ၊ ထွက်သက်လေကို ဖြစ်စေအံ့ဟု ကျင့်၏။ (သံ၊၃၊၂၇၉။ ဝိ၊၁၊၈၈။)

အနိစ္စန္တိ ပဉ္စကုန္တာ၊ (ဝိသုဒ္ဓိ၊၁၊၂၈၁။)

၁။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ ဩဠာရိက၊ သုခုမ၊ ဟိန၊ ပဏီတ၊ ဒူရ၊ သန္တိက - ဟူသော (၁၁)မျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်

တည်နေသော (အကြောင်းတရားနှင့် တကွသော) ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့-
သည်ကား အနိစ္စတရားတို့တည်း။ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့ကား ဈာန်နာမ်တရားများ
အဝင်အပါ ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရ = ပြုံးပြွမ်းသော သင်္ခါရ အမည်ရသော ရုပ်နာမ်
ဓမ္မသင်္ခါရတရားတို့ပင်တည်း။ သစ္စဒေသနာတော်နည်းအရ ဒုက္ခသစ္စာတရား
သမုဒယသစ္စာတရားတို့ပင်တည်း။ ထိုသင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်
အထပ်ထပ် ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည် **အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်**
မည်၏။ ထို အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံလျက် အသက်ရှူနေပါ =
အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ပါ။

၂-၃-၄။ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ် စသော အထက်ပိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်
တို့သည် ကိလေသာတို့ကို တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းပြတ်စေတတ် ချုပ်ငြိမ်းစေ-
တတ် စွန့်လွှတ်စေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ညွှတ်ကိုင်
ရှိုင်းသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဘက်သို့ ပြေးသွား သက်ဝင်နေသောကြောင့်လည်း-
ကောင်း **ဝိရာဂါနုပဿနာဉာဏ်**၊ **နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ်**၊ **ပဋိနိဿဂ္ဂါ-**
နုပဿနာဉာဏ်တို့ မည်ကုန်၏။

အရိယမဂ်ဉာဏ်သည်ကား ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ သမုစ္ဆေဒ
အားဖြင့် ကင်းပြတ်စေတတ် ချုပ်ငြိမ်းစေတတ် စွန့်လွှတ်စေတတ်သော
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဘက်သို့
ပြေးသွား သက်ဝင်သောကြောင့်လည်းကောင်း **ဝိရာဂါနုပဿနာဉာဏ်**၊
နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ်၊ **ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဉာဏ်**ပင် မည်ပေသည်။

ထို ဝိရာဂါနုပဿနာဉာဏ် နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ် ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပ-
ဿနာဉာဏ်တို့ကို ပြည့်စုံစေလျက် အသက်ရှူနေပါ = သင်္ခါရတရားတို့၏
အပျက်ကို အာရုံယူ၍ ဝိပဿနာရှုလျက် အသက်ရှူပါ။ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ရာ
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက် အသက်ရှူနေပါ။ အသက်ရှူနိုင်အောင် ကျင့်ပါ။

(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၈၁-၂၈၂ ကြည့်ပါ။)

ဤအာနာပါန စတုတ္ထစတုတ္ထကို သုဒ္ဓိဝိပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဟောကြားထားတော်မူပေသည်။ ရှေး စတုတ္ထသုံးမျိုးတို့ကိုကား သမထဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဟောကြားထားတော်မူပေသည်။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၅၂။)

ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဣဒမေဝ စတုတ္ထံ အာဒိကမ္ပိကဿ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တံ၊ ဣတရာနိ ပန တိဏိ စတုတ္တာနိ ဧတ္ထ ပတ္တဇ္ဈာနဿ ဝေဒနာစိတ္တဓမ္မာနုပဿနာဝသေန ဝုတ္တာနိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၆၉။)

ပထမစတုတ္ထကို အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားသစ်စ အာဒိကမ္ပိက ပုဂ္ဂိုလ်၏ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဟောကြားထားတော်မူ၏။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်တည်း။ ဒုတိယစတုတ္ထ တတိယစတုတ္ထ စတုတ္ထစတုတ္ထဟူသော စတုတ္ထသုံးမျိုးတို့ကိုကား ဤ ပထမစတုတ္ထ၌ ရအပ်ပြီးသော ဈာန်ရှိသော ယောဂီဝစရပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဟောကြားထားတော်မူအပ်ကုန်၏။

(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂၆၉။)

ဤ အဋ္ဌကထာအဖွင့်များနှင့် အညီ ပထမစတုတ္ထ၌ ဈာန်ကို ရရှိအောင် အားထုတ်ပြီးပါမှ ဒုတိယစတုတ္ထ တတိယစတုတ္ထ စတုတ္ထစတုတ္ထတို့ကို အဆင့်ဆင့် ကူးတက်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စတုတ္ထစတုတ္ထတွင်ကား ဘုရားရှင်သည် ဈာန်နာမ်တရားတို့ကိုသာမက ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရ အမည်ရသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတရားတို့ကိုပါ ဝိပဿနာရှုရန် ညွှန်ကြားထားသဖြင့် အသင်သူတော်ကောင်းသည် ဒုက္ခသစ္စာ သမုဒယသစ္စာ အမည်ရသည့် သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့ကိုပါ ဝိပဿနာရှုပါလေ။

ဤ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဘုရားရှင်ဟောကြားထားတော်မူသည့် အတိုင်း စတုတ္ထ (၄)မျိုးတို့ဝယ် ဝင်လေ၌ (၁၆)မျိုး၊ ထွက်လေ၌ (၁၆)မျိုး - ဤ (၃၂)မျိုးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြည့်ကျင့်နိုင်ခဲ့သော်

၁၉၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၉)

ဘုရားရှင် သင်ပြပေးတော်မူသည့်အတိုင်း အသက်ရှူတတ်ခဲ့သော် အောက်
ပါ အကျိုးတရားတို့ကို ရရှိနိုင်ပေသည်။

အကျိုးဂုဏ်အင် အာနိသင်

**အာနာပါနဿတိ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ စတ္တာရော
သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ
သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ၊ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ
ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ။** (မ၊၃၊၁၂၄။)

ရဟန်းတို့ . . . (၃၂)မျိုးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ
ပွားများထားအပ်ပြီးသော ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာ ပြုအပ်ပြီးသော
အာနာပါနဿတိသည် လေးပါးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို ပြီးစီး
ပြည့်စုံစေနိုင်၏။ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပွားများထားအပ်ပြီးကုန်သော ကြိမ်ဖန်များ
စွာ အလေ့အလာ ပြုအပ်ပြီးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးတို့သည်
ဗောဇ္ဈင်မြတ်တရား ခုနစ်ပါးတို့ကို ပြီးစီးပြည့်စုံစေနိုင်ကုန်၏။ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ
ပွားများထားအပ်ပြီးကုန်သော ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုအပ်ပြီးကုန်
သော ဗောဇ္ဈင်မြတ်တရား ခုနစ်ပါးတို့သည် အရိယမဂ်ဉာဏ်လေးပါးတည်း
ဟူသော ဝိဇ္ဇာ၊ အရိယဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါးတည်းဟူသော ဝိမုတ္တိ - ဤ ဝိဇ္ဇာ
ဝိမုတ္တိ တရားနှစ်ပါးကို ပြီးစီးပြည့်စုံစေနိုင်ကုန်၏။ (မ၊၃၊၁၂၄။)

အသင်သူတော်ကောင်းသည် မဟာကရုဏာတော်ရှင် ဘုရားရှင်၏
အလိုတော်ကျအတိုင်း အသက်ရှူတတ်သော လူသားတစ်ဦးဖြစ်အောင်
ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်နိုင်ပါစေသောဝင်။

ဘင်္ဂဉာဏ်ခန်း ပြီး၏။

